

Thing. At tage Initiativet bestaaer deri, at Regjeringen forelægger en selvskabt, en ligesom af den selv fremgaaet Lov; og at Ministeriet saa ikke staaer paa denne Lov med en Stivfindethed, der maaskee kunde gjøre det hele Lovarbejde til Intet, men at Regjeringen i saa Henseende er, hvad man kalder pliable, at den retter sig efter de vægtige Stemmer, der i det ene eller andet Thing med stor Majoritet gjøre sig gjældende, er en ganske naturlig Sag. Jeg troer, at det er en Fordring, der kan og bør stilles til Ministeriet, at man først erfarer, hvad det vil foreslaae for consequent at gennemføre den Tanke, som det har; saa vil Rigsdagen kunne give sin Mening tilkjende derom, og saa kan Regjeringen afgjøre, om den i nogen Henseende kan høre sig for Rigsdagen, hvortil Regjeringen ikke skal høre Rigsdagen først, forinden den fremlægger sine Lovforslag, og i denne Henseende er det ikke nok, at Regjeringen kommer frem med Noget, om hvis Consequenter i alle dets enkelte Punkter den ikke er fuldkommen paa det Reene. Det er disse Grunde, jeg har til at stemme for Nægtelsen af dette Lovforslags videre Fremme.

**Indenrigsministeren:** Den ærede 1ste Landsthingsmand for 1ste Kreds (Madvig), som idag først havde Ordet, henvendte nogle Bemærkninger til mig i Anledning af det igaar af mig udtalte Duffe om, at denne Sag maatte gaae til 2den Behandling og videre fremmes her i Landsthinget. Jeg har flere Grunde til at ønske, at Sagen maa gaae videre, og en af disse Grunde, som jeg ikke udtalte igaar, er mit Duffe om at see Fæstegodset successivt gaae over til Selveiendom ved frivillig Overenskomst. Jeg maa som Følge deraf attraae at fjerne enhver Ting, der kan lægge Hindringer i veien derved. Men nu er det min Erfaring, og jeg troer, at det maa være Alles, som have beskæftiget sig med disse Forhold, at Hærgang der her i Rigsdagen er fremkommet Forslag om Fæstegodsets Overgang til Selveiendom ved Tvangsforanstaltninger, da har Følgen deraf været den, at de frivillige Salg ere standsede, og at der har fundet et midlertidigt Ophør Sted af den naturlige Fremgang, som ellers

har udviklet sig siden 1850. So videregaaende disse Forslag have været, og jo mere levende og lidenskabelig Discussionen om dem har været paa Rigsdagen, desto stærkere har ogsaa den nævnte Virkning været. Nu foreligger her atter et Lovforslag om Fæstegodsets Overgang til Selveiendom, og vel er dette Forslag i mange Punkter forskjelligt fra de tidligere indbragte Forslag, men det vil dog udøve den samme Virkning, og denne Virkning vil komme tilstede i en desto høiere Grad, naar Lovforslaget ikke kommer til at gennemløbe alle de Stadier, som det kan gennemløbe. Jeg troer derfor, at en rolig og afslidtig Drøftelse af Forslaget, den føre nu til hvilket som helst Udfald, den vil, vil virke heldbringende for den frivillige Overgang af Fæstegodset til Selveiendom. Dette er en af mine Beveeggrunde til, at jeg ønsker denne Sag videre fremmet. En anden Beveeggrund er den, at det jo er givet, at Forslag, vedrørende Fæstevæsenet, dog ikke kunne udelukkes fra Forhandling, men netop, naar Fæstegodsets Overgang til Selveiendom er i ønskelig Fremgang, synes Diebliffet da ogsaa at være heldigt til at gaae til notagtig at prøve og veie de enkelte Forslag fra alle Sider. — Den næste Beveeggrund, som jeg har til at ønske Lovforslaget videre fremmet, og som jeg ogsaa udtalte igaar, er den, at Regjeringen maa ønske at lære Rigsdagens Anskuelse at kjende, saavel om selve Lovforslaget som om det Standpunkt, hvorpaa Regjeringen har stillet sig overfor samme. Det blev af den ærede sidste Tale (David) udtalt, at han netop paa Grund af den Maade, hvorpaa Lovforslaget er blevet forhandlet i det andet Thing, vilde stemme imod dets videre Fremme her i Salen. For mig er imidlertid tværtimod netop den Maade, hvorpaa Lovforslaget hidtil er blevet behandlet, en Grund til at ønske, at Forhandlingen om samme maa blive fortsat. Det maa være Regjeringen af Bigtighed at komme til en klar Anskuelse om, hvorledes Rigsdagen i det Hele stiller sig til dens Opfattelse af, hvad der bør gjøres for at fremme et saa vigtigt Formaal, som det, hvorom der her er Spørgsmaal. Det er blevet udtalt her, at man ikke kan betragte Af-